

INGEZONDEN.

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

PROPHYLAXIS BIJ OORLOGSVERWONDINGEN.

Reeds gedurende den oorlog 1914—1918 zijn voorzorgen genomen om de gevolgen van oorlogsletsels te beperken, onder andere door het afscheren van het hoofdhaar, het dragen van helmen, het bestrijken van kwetsbare lichaamsdeelen met jodiumtinctuur en zoo voort.

Deze maatregelen kan men willekeurig uitbreiden en zoo zou men kunnen komen tot de volgende conclusie: De oorlogsletsels zijn gewijzigd; voorheen waren verreweg de meeste letsels veroorzaakt door geweer- en mitrailleurkogels; dit is sedert dien weer veranderd: de meeste letsels zijn nu het gevolg van granaatscherven. Wat de burgerbevolking betreft: hetzelfde met daarenboven die projectielen, die in den vorm van stukken steen, beton, en zoo voort bij explosies van bommen hun verwoestende werking uitoefenen.

In verband hiermede is de volgende raadgeving van belang, en dit geldt zoowel voor burgers als voor militairen: verwijder alles uit uw kleeding en ook uit uw zakken wat bij een treffen secundair verwondingen kan veroorzaken: zooals horloges, allerlei kleine metalen instrumentjes zooals zakschaartjes, kortom alles wat men van metaal, glas, celluloid, bakeliet, parelmoer en zoo voort in zijn kleeding meevoert. Zelfs knopen moeten in dit opzicht onder de loupe genomen worden: alleen leeren knopen, die toch ook bestaan, zijn veroorloofd.

Het is mij dan ook een raadsel, dat nog steeds bij de kleeding van onze militairen hieraan geen aandacht is besteed en dat nog steeds knopen van metaal en allerlei distinctieven van blik en metaal bij de uniformen worden gebezigd.

Wat de burgerij betreft kan ik dit advies geven: neem alles uit uw zakken wat secundair verwondingen kan veroorzaken en tracht alles wat secundaire verwondingen kan veroorzaken, zooals knopen van metaal of been of parelmoer, te vervangen.

J. W. LOOS,

privaat-docent aan de Universiteit te Leiden.

4 September 1939.

OVER VERVOER VAN PATIËNTEN.

Nu overal in den lande cursussen en aanvullingscursussen in eerste hulp bij ongelukken en vooral van vervoer van patiënten worden gegeven acht ik het mijn plicht nog eens terug te komen op een mededeeling, die ik reeds vroeger elders heb kenbaar gemaakt en gedemonstreerd. In het *Oranje-Kruisboekje* zijn namelijk aangegeven welke commando's gegeven moeten worden bij het vervoer van patiënten zooals: *kniel . . neer . . pak . . aan*, enz. Dit geldt voor het normale vervoer door drie personen. Welnu, bij een geoefende ploeg is het mogelijk al deze commando's te laten vervallen en alle handgrepen te laten afhangen van een knikje van den middelsten helper, die zijn goedkeurend knikje pas geeft, als hij zich heeft overtuigd, dat zijn helper en rechter buurman gereed zijn zijn volgend (stilzwijgend) gegeven commando op te volgen.

Het spreekt vanzelf dat, als de harde noodzakelijkheid ons noopt tot bezigheden, die reeds gedurende lange jaren zijn voorbereid, dat men dan spoedig zal komen tot een systeem dat gelijkt op hetgeen hier is aangegeven; maar het kan van voordeel zijn daarop reeds nu de aandacht te vestigen. Nog van meer belang is het volgen van dit systeem als de dragers voorzien zijn van gasmaskers: dan is het geven van al deze commando's, die feitelijk thuis behooren in de kinderkamer van de eerste hulp en vervoer, practisch onmogelijk en men zal vanzelf zijn aangewezen op het stelsel door mij aangegeven.

Leiden,

4 September 1939.

J. W. LOOS,

privaat-docent aan de Universiteit te Leiden.